

עלון מס' 2 של האגודה הישראלית לגרפולוגיה יישומית

תוכן עניינים

- 3- קצת על האגודה
- 4- כללי אתיקה לחברי האגודה הישראלית לגרפולוגיה יישומית
- 5- גרפולוגיה משפטית – חוויות
- 9- ארבעת הבנים בהגדת הפסח
- 13- מה מניע אותי? המפתח להבנת תשעת הטיפוסים של האניאגרם
- 17- "כתב היד של הרופאים בלתי קריא!": אמת או מיתוס?

קצת על האגודה

הנהלת האגודה מתכנסת כל חודש לערך, הישיבות מתקיימות במשרדי האגודה ברחובות.

בכל ישיבה חברי ההנהלה מעלים את הצעותיהם לשיפור וייעול הן מבחינת הגדלת מספר החברים באגודה, פעילויות של האגודה וכדומה.

חברים ו/או אחרים המעוניינים להעלות רעיונות ו/או הצעות לשיפור מוזמנים לפנות לאגודה באמצעות [אתר האינטרנט של האגודה](#) והן באמצעות [הפייסבוק של האגודה](#).

בישיבה האחרונה אשר התקיימה ביום 23 במרץ 2012 הוחלט על:

1. [קוד אתיקה](#) לחברים באגודה.
2. הוצאת כרטיסי חבר לכל החברים באגודה החדשים והמחדשים.
3. מבחן ההסמכה יתקיים באמצע יולי
4. בתחילת יוני יתקיים יום עיון אשר יחליף את הכנס שתוכנן למחצית השנייה של השנה.
5. ישיבת ההנהלה הבאה תתקיים ביום 20.04.12.

חברי הנהלת האגודה והתפקידים:

יוסי דמתי - יו"ר האגודה, ועדת בחינות.
סיון זילברשטיין – סגנית יו"ר האגודה, ועדת אירועים
חגית טל - ועדת ביקורת.
מירי ארזי – ועדת ביקורת.
רונית גיטלמן – רכזת האגודה, ועדת בחינות.
קטי זמט - ועדת בחינות.
חגית אלוס - ועדת תרבות, עלונים ותקשורת

חברי הנהלת האגודה מאחלים לכולם חג פסח כשר ושמח.

כללי אתיקה לחברי האגודה הישראלית לגרפולוגיה יישומית

חברי האגודה הישראלית לגרפולוגיה יישומית מקבלים על עצמם ומסכימים, לציית ולקיים את כללי האתיקה, ע"פ הקוד האתי המיוחד המובא להלן:

- א. המטרה העיקרית של הגרפולוג לאבחן באופן מקצועי, אובייקטיבי והוגן, אישיותו של הנבדק, לשמור על כבודו ופרטיותו ולהימנע מחוות דעת העלולה לגרום לו לנזק.
- ב. כל המידע אשר יתקבל מהניתוח הגרפולוגי הינו חסוי ולא יימסר לצד ג' ללא הסכמת הנבדק אלא אם כן קיימת סכנה ממשית מוכחת, לפגיעה עצמית או לפגיעה באחרים.
- ג. אין לבצע ניתוח גרפולוגי (למעט חוות דעת משפטית) ללא אישורו של הנבדק במישרין או בעקיפין.
- ד. הממצאים הגרפולוגיים ימסרו כחוות דעת ולא כעובדה שאין עליה עוררין.
- ה. הגרפולוג ינהג ללא משוא פנים ובמקצועיות בכל כתב המונח לפניו, ללא קשר לגיל, מוצא, דת או העדפה מינית.
- ו. גרפולוג יפסול עצמו מניתוח גרפולוגי וכתובת חוות דעת, כאשר יפנה אליו צד ב' בסוגיה בה היה מעורב הגרפולוג באבחון ובמתן ייעוץ כלשהו לצד א'.
- ז. כל גרפולוג המבקש להיות חבר באגודה הישראלית לגרפולוגיה יישומית, יחתום ויתחייב לעמוד ולפעול על פי כללי האתיקה הנ"ל.
- ח. חבר אגודה שאינו מוסמך **(לא עבר בחינת הסמכה של האגודה הישראלית לגרפולוגיה יישומית)** ולא אושר על ידה בתעודה המעידה על כך, לא יציג עצמו בשום מקום, הן בכרטיס ביקור והן באופן וירטואלי, או מילולי כ - גרפולוג מוסמך.
- ט. חבר אגודה המפר סעיף ח', יורחק לצמיתות מהאגודה.
- י. כל חברי האגודה, מוסמכים ושאינם מוסמכים, רשאים להשתמש בלוגו האגודה בכרטיסי ביקור, אתר אישי, מכתבים או כל פרסום שהוא, לצורך קידום האיש.

הערה: כללי האתיקה הנ"ל ניתנים לשינוי, (להוסיף או לגרוע) ע"פ השינויים המתבקשים.

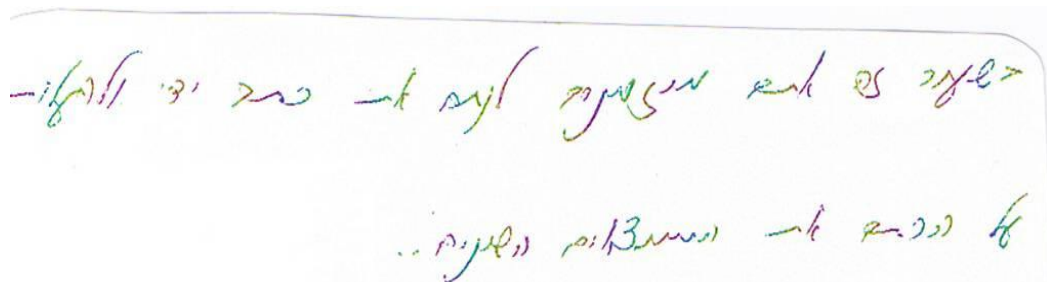

והפעם על ארבעת הבנים:
אחד חכם, אחד רשע, אחד תם ואחד שאינו יודע לשאול
מאת: יוסי דמתי

הגרפולוגיה גורסת שניתן לאבחן ע"פ כתב היד, זהותו של הכותב ולשייכו לאחד הטיפוסים, בהסתמך על הטיפולוגיות (תורת הטיפוסים) הנלמדות. כאמור, בהגדה של פסח אותה אנו מצווים להנחיל מדור לדור ככתוב "והגדת לבנך ביום ההוא" מוזכרים ארבעה בנים המייצגים תכונות אופי המשקפות את מגוון הטיפולוגיות (תורת הטיפוסים) הפסיכולוגיות של האנושות.

החכם

מייצג את האיש החושב האדם המעשיר את עצמו בידע ובהשכלה. את עיקר האנרגיות שלו ישקיע החכם בפיתוח כישורים אינטלקטואליים ומימושם בסיוע לקהילה. עשייתו תתבטא ברעיונות רפורמאטורים למען רווחת החברה.

כתב היד הנ"ל מאופיין בסימנים גרפיים: זווית כתיבה ימנית, אותיות מופשטות, קו מהיר וזורם קישורי אוויר קריאים ולא מסורבלים. רווח יחסית גדול בין השורות ותמונת תנועה ערה, פרוגרסיבית וחיובית.

הרשע

פועל ע"פ דחפים יצריים, את עיקר האנרגיות שלו ישקיע למטרות קצרות טווח שמהן יוכל להפיק תועלת אישית וסיפוקים מידיים, התנהגותו צינית ובלתי מתחשבת. יבזז לכללים ולנורמות חברתיות.

הידיד הנ"ל התנועה סוערת חסרת התחשבות ואגוצנטרית הכותב אינו יודע גבולות מה הם. האותיות צנטריפטאליות, לא קריאות והקו הרוחבי "משפד" את כל מי שניצב בדרכו. סימנים גרפיים המעידים על אימפולסיות הנובעת מתוך דחפים יצריים ללא התחשבות בנורמות חברתיות, מתוך הצורך להשיג רווחים קלים ומהירים.

התם

מאופיין באישיות נרפית ונאיבית המתקשה לקבל החלטות. ה"טיפוס" הנרפה שאינו יודע להציג עמדותיו, נסחף, נגרר ומשולל כל עצמאות ועצמיות.

הכתב נכתב בתנועה מהוססת ונרפית. הרווחים הגדולים בין המלים (ארוכות), איטי, כתב כלול. רווח גדול בין אותיות (איטי) מעיד על קשיי תקשורת וחוסר בטחון. נגרר ובעל רמת אינטליגנציה נמוכה.

ומי שאינו יודע לשאול

זה הנמצא בדרך כלל בצמתים ובפרשת דרכים תמידית. התנהלותו תהיה חסרת תכלית הוא זה שישאל את "שאלות הקיטבג", וגם לאחר שיקבל תשובה ימשיך לתהות לאן פניו מועדות. הוא יתקשה לקלוט תיאוריות מורכבות וכושר ההפשטה שלו לקוי למדי.

סיסי. אתם. חסר. האנשים שם הם לא אצבע
ל, תמיד. שחורה לכם פינה חמה סלסולי
גרים רבים השתנו אצלי. חסרת. האחרון

הכתב עגול גדול, בעל רוחב ראשוני (באותיות ל, ר, ב, מ,) כתב כלול, איטי מאוד, קצב אחיד ומונוטוני. רוחו גדול ואחיד בין השורות, אותיות רחבות וקו איטי. (נראה מעט ילדותי) האות ל תפוחה בחלק הפותח את האות (רוחב ראשוני). מעיד גם על אישיות נרקסיסטית ילדותית.

חג אביבי פורח ומלבלב, לך ולבני ביתך.

יוסי דמתי, גרפולוג

יו"ר האגודה לגרפולוגיה יישומית

טל" 08-9478478 נייד: 0524636691

מכון "כישורים" רחוב פלאוט 10 פארק המדע, רחובות.

גרפולוגיה משפטית – חוויות

מאת: מיכל קנטי

בכל הקשור להופעות בבית משפט, הרי שלא פלא כי מעט מאוד גרפולוגים מוכנים להופיע כעד מומחה בבתי המשפט ולא בכדי.

בשלושה מעמדים מופיע עד מומחה:

מעמד ראשון, והוא הקל ביותר, הוא מעמד בו אתה עד מומחה יחיד בתחום, ועליך להסביר לבית המשפט את עמדתך המקצועית, וזאת בעזרת צילומים, הגדלות, שקפים ומלל ברור ומפורט. המעמד השני, הינו מעמד של עד מומחה בחקירה נגדית, מעמד בו אין חוות דעת נגדית של גרפולוג אחר השונה מעמדתך. במעמד זה ינסה הצד השני לגרום לבית המשפט שלא להתייחס ברצינות לחוות דעתך, ע"י ניסיון לערער על הידע והמקצועיות שלך כגרפולוג משפטי.

מעמד שלישי, והוא הקשה והבעייתי יותר, הינו מעמד של עד מומחה בחקירה נגדית, כאשר יש חוות דעת נוספת והיא שונה משלך. במעמד זה מביאים שני הצדדים הדנים במקרה את חוות דעתם, והשופט מתרשם ומקבל את חוות דעתו של אחד הצדדים, או שולח לחוות דעת שלישית.

במעמד זה עליך לא רק להסביר כיצד הגעת להחלטה, אלא להסביר מדוע טעה הגרפולוג השני בהחלטתו, כמובן תוך כדי הערכה ומחמאות להשכלתו, מסירותו, ידענותו ומקצועיותו. במעמד זה, ינסה עורך הדין של הצד השני לערער על מקצועיותך תוך כדי חקירה מתישה של שעות רבות, שבאה לידי ביטוי בשאלות שרובן חוזרות במילים אחרות ועליך לעמוד על דעתך ללא הרף.

בכל הקשור לאגודה שלנו, הרי שאחת השאלות שנשאלה בחקירה הנגדית האחרונה בה העדתי, היא מדוע אינני שייכת לאגודה לגרפולוגיה. כשאמרתי שאני אכן שייכת לאגודה לגרפולוגיה יישומית, הורמו גבות ונאמר כי לא ידוע על אגודה כזאת. ואז נשאלתי מדוע אינני שייכת לאגודה לגרפולוגיה, אמרתי כי אני פועלת באזור היישומי בלבד, וכי אין לי כל כוונה להופיע בהצגות שנעשות ברדיו ובטלוויזיה ובהן בודקים כתבי יד של מפורסמים לשעשוע הקהל. כאן התערב השופט ושאל לגבי היישומים.

לדעתי, כדי לשמור על כבוד המקצוע ועל אתיות, רצוי שלא לשתף פעולה בכל הקשור ל"שאו" שמאפשר ידע גרפולוגי.

מיכל קנטי - שירותי גרפולוגיה

רחוב הפלמ"ח 7 א', ת.ד. 2504, מזכרת בתיה, מיקוד 76804
טל. 08-9411945, פקס. 08-9411951, נייד 0507-608006

ארבעת הבנים בהגדת הפסח

מאת: מיכל וימר

החלק של ארבעת הבנים בהגדת הפסח, הוא אחד החלקים המקוממים יותר, בעיקר כהורה. כילדה, אני לא זוכרת שנראה היה לי שמדובר בהפרדה שרירותית, אולי משום שהתפיסה הילדית רואה לעיתים את העולם במושגים נגדיים של טוב ורע. אבל כשמגדלים ילדים, יודעים שהדברים מורכבים הרבה יותר – האם יש רק ארבעה טיפוסים בנים? האם לא קיימת האפשרות של מעבר מטיפוס לטיפוס או שילוב של מספר טיפוסים יחד? האם אין נושאים בהם הילד מגלה עניין רב יותר ולכן נמשך דווקא אליהם? ומה בכלל לגבי הבנות?!

ברוח החג, מוצגים כאן ארבעה ילדים שונים. הציורים המוצגים כאן הינם חלק ממכלול ציורים רחב ומעמיק שנבדק לאורך זמן ובעקבות הצלבת נתונים מדפוסים התנהגות שונים הוסקו המסקנות.

רשע

ליאור הוא ילד בן חמש ושבעה חודשים אשר הוריו הגיעו לאבחון וכך התחילו את השיחה: "אנחנו אוהבים את ליאור, אבל הוא פשוט ילד בלתי אפשרי", "הוא שובר חפצים בכוונה וכשכועסים עליו הוא עומד ומחייך במין חיוך מרושע, כשאנחנו מנסים לדבר איתו הוא מסתכל עלינו כאילו היינו אוויר, ורק בעונשים משהו זז, רק באיומים. וכן, לפעמים גם מכות – רק את זה הוא מבין, רק ככה הוא מתייחס למה שאמרנו. ניסינו כבר הכל".

כאן מוצג ציור של אחד של ליאור כחלק מסדרת ציורים שצייר. ציוריו מעידים על הסערה בה הוא מתפקד. למרות

גילו המתקדם, ציוריו ברובם הם שרבוטים המצוירים בתנועה סוערת ובלחץ חזק מאוד. האופן בו הוא ניגש למשימת הציור דומה לדפוס בו הוא מתנהג באופן כללי: הוא מתייחס לכל משימה כאל מלחמה ויעד שיש לכובשו.

בציורים של ליאור ניתן לראות נקודות חיוביות רבות כמו: חשיבה מהירה, תפיסה מתמטית מפותחת, יכולת אתלטית גבוהה וסקרנות בריאה לדעת וללמוד – למרות זאת כל אלו נעלמים בתוך מלחמת הישרדות היומיומית שליאור מתגייס אליה בכל יום מחדש, כדי לתפוס את מקומות ולהוכיח לכולם שידו היא על העליונה.

שיטת החינוך הנוקשה בה נוקטים ההורים, אכן מניבה תוצאות על פני השטח. אך האם זו הדרך היחידה? האם ילד "שמבין רק עונשים" אכן מבין רק עונשים ודרכי חינוך נוקשות? או שאולי הוא ילד חכם שמבין שלעת עתה ההורים חזקים ממנו?

לטווח הארוך, דרכי חינוך שכאלה מביאות לתוצאות הפוכות – ראשית, הילד מבין שבסופו של יום אין מקום אמיתי לדעות סותרות, יש רק דרך אחת בה יתבצעו הדברים. שנית, הילד חווה את ההתנהגות של ההורה כהתנהגות אלימה וככזו מקבל אישור להתנהגות דומה גם במסגרת החברתית. כתוצאה מכך, גדל כדור השלג ומתקבל הרושם של ילד רע או ילד הנוהג בדרכים רעות. הסיבות שהובילו את הילד למסקנה שזו הדרך המקדמת ביותר עבורו הן ההתחלה של הפתרון.

חכם

לכל הורה יש את רשימת החוכמות של ילדיו - רגעים קטנים וקסומים שבהם הילד אמר משפט אחד חכם וסיכם בכך עולם שלם, כזו היא הילה, הילה היא אחותו התאומה של ליאור, הוריה שמחו לדבר עליה במהלך הפגישה, למרות שלא הבינו כיצד היא קשורה לדפוס ההתנהגות של ליאור, בעיקר משום שהיחסים ביניהם טובים בדרך כלל.

ציוריה של הילה הראו ילדה כשרונית במיוחד. כמו ליאור הילה היא גם בעלת כישרון אתלטי המשולב ביכולת אמנותית גבוהה, היא מגלה גם כישרון בתחום האמנות הפלסטית עצמה. להילה שמיעה מוסיקלית מפותחת וסגנון

דיבורה עדין וחלש. ציור הלבבות מאפיין את גילה, אך הפער בין הדיוק בו היא צובעת את רוב העצמים בציור, לעומת התנועה המהירה והזוויתית שמופיעה בכתר הלב השמאלי, מעידה על ההשתדלות הרבה מצידה.

מצד אחד, להילה דפוס ההתנהגות של ריצוי המאופיין בציוריה, חשוב לה להיות בסדר ולהצליח בכל תחום. לפני שהיא ניגשת לציור היא יושבת ומתכננת דקות ארוכות את אשר תצייר וכשהיא מציירת היא עושה זאת באופן איטי ומחושב. על אחת כמה וכמה, חשוב לה לשמר את המקום הזה של להיות בסדר, ולהיות ילדה טובה, בעיקר לאור התנהגותו של אחיה התאום - עליה היא צופה מן הצד ורואה את המחירים הכבדים שהוא נאלץ לשלם.

מצד שני, במקומות קטנים ושוליים אולי של הציור (כמו איזור הכתר), אזורים שהיא תוחמת ומגדירה מראש, שם היא מרשה לעצמה קצת להתפרע ולצאת מהקווים.

לטווח הארוך, לא תמיד פשוט להיות 'ילד חכם'. יש לכך פעמים רבות מחירים חברתיים לא נעימים, שנובעים בעיקר מהפער שנוצר בין הילד לשאר בני גילו. במקרה של הילה, יש גם ציפיות רבות ממנה להמשיך ולהיות הכי חכמה ומוצלחת. הציפיות הללו, מכניסות מטבע הדברים מתח רב לדפוס ההתנהגות של הילה.

מצד שני הן גם מקבעות ואולי גם מרגיעות משהו במערכת המשפחתית – לכל אחד מהילדים משויך דפוס התנהגות מסוים הילה היא החכמה והטובה וליאור הוא הבעייתי, וכך "קל" יותר להתנהל. כמובן שלטווח הארוך ילדים צריכים להחליף תפקידים ולהתנסות במגוון רחב של התנהגויות כדי לגדול להיות מבוגרים עצמאיים ומאושרים, המרגישים סיפוק והגשמה.

שאינו יודע לשאול

עבור הילדים העולם הוא פלא גדול והם רוצים להבין ולדעת בדיוק כיצד הכל התחיל, ולכן הם אוהבים לשאול שאלות רבות: איך הדברים עובדים, מה יש מעבר לשמיים, ועוד, ועוד. כשילד מפסיק לשאול, או שאינו יודע אפילו איזו שאלה לשאול, מדובר במצב שנוגד את הסקרנות הטבעית והבריאה המאפיינת ילדים.

כשאיילנה, בת ה-8 ושלושה חודשים נתקלת במצב לא מוכר היא לא ממהרת לשאול שאלות. היא עומדת בשקט ומביטה במתרחש ולעיתים רבות נותרת ללא תשובות כלל. רמת הציור הכללית אינה תואמת את גילה. רגרסיה שכזו מאפיינת מצבים שבהם הילד חש חוסר בטחון.

לעומת בנות אחרות בגילה, איילנה מציירת דמויות 'גפרור' זעירות ונטולות זהות. ציור דמויות שכאלה בגילה, בשילוב עם איכות הקו העצורה, קשור להימנעותה מחשיפה אל מול מבוגר, ורצונה להישאר מנותקת ובלתי נגישה למגע ולהתקשרות בכלל. רוב ציורי הבנות בגיל זה מלאות פרטים ודמויות אנוש מפותחות יותר מבחינה גרפית. בגיל זה, בנות אוהבות לצייר פרחים, פרפרים ודמויות המעוטות בקישוטים שונים.

איילנה אינה משקיעה בציור דמותה (דמות הגפרור ללא הפנים הנמצאת במרכז), ומשכך מתקבל הרושם הכללי שהיא מרגישה קטנה וחסרת משמעות לעומת הוריה, שזכו בציור לקבל פרטים רבים יותר בציור דמותם. שתי הדמויות הנוספות, המופיעות בחלק העליון, הם אחיה ואחותה של איילנה, שגם מצוירים כדמויות גפרור נטולות זהות ומשמעות, למרות שהן, בניגוד אליה, בעלי פנים.

אילנה הורחקה מהבית בעקבות התעללות פיזית ונפשית שהתגלתה כלפיה וכלפי אחיה ונמצאת מדי יום במועדונית של ילדים בסיכון. במסגרת התהליך הטיפולי שעברה, התחילה בהדרגה לשתף פעולה יותר ויותר עם הסביבה, לתת אמון בסובבים אותה, ובשלב מתקדם יותר של הטיפול הרשתה לעצמה לחזור ולשאול שאלות.

תם

כיום בעידן של מחשבים, חוברות הצביעה המתוחכמות וכלי הצביעה המרשימים והנוצצים, יש חשיבות גדולה לציור של פעם. המחשב אינו מעניק חוויה חושית תלת מימדית שמעניקים הציור והאמנות, ובכך מהווים גורם חשוב כל כך להתפתחות המנטאלית והרגשית בגיל הרך. המחשב מייצר תמונות ותפריטים שונים ומזמין את הילד לבחור מתוך הקיים, הדף הלבן, לעומת זאת מעודד את הילד למצוא פתרונות יצירתיים: כאן הוא יוצר יש מאין, מתוך אינסוף אפשרויות, ובונה לעצמו את הציור והעולם שהוא בחר ליצור. ולכן, עבור ילד קטן עם כל היתרונות הנמצאים במחשב, הוא לא יוכל להחליף את החוויה החושית והיצירתית שמקנה הציור על הדף הלבן. אז, בצבעים פשוטים ועל דפים פשוטים - מצליח הילד להביע את המתרחש בנפשו, לצייר את הסביבה כפי שהוא רואה אותה ולתת לנו המבוגרים הזדמנות להבין אותו מעט יותר מבעד לציוריו.

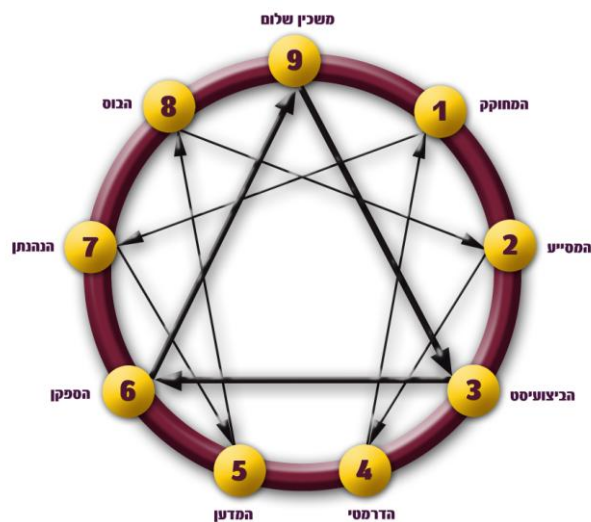
הכותבת: מיכל וימר, תרפיסטית בהבעה ויצירה (M.A.)
מחברת הספר: המדריך השלם לפענוח ציורי ילדים | www.todraw.co.il

מה מניע אותי? המפתח להבנת תשעת הטיפוסים של האניאגרם

מאת: אסנת ידגר

מודל האניאגרם מתאר תשעה טיפוסים אישיות המייצגים תשע נקודות מבט שונות על החיים. כל אחד מתשעת הטיפוסים משקף דפוסי התנהגות, רגשות וחשיבה שונים. מאחורי כל נקודת מבט נעוצה אמונה בסיסית שמשפיעה על הדרך בה אנו תופסים את העולם ומתוכה מפתח כל טיפוס אסטרטגיית פעולה שונה שמסייעת לו לשרוד ולהתמודד עם העולם.

האניאגרם משמש ככלי אבחוני יחיד במינו הן ברמת העומק שלו והן בעוצמת הדיוק. המודל מספק לנו מעין "מפת דרכים" מפורטת המתארת את סוגיות המפתח של כל טיפוס, המכשולים הצפויים, מקורות הקושי, החוזקות ואתגרי הצמיחה לכל טיפוס. הוא מתמקד בחשיפה של המניעים הנסתרים, יותר מאשר בהתנהגויות עצמן. הוא מאפשר לנו להגיע לשורש העניין ומאפשר שינוי של תבניות הנעוצות בבסיס האישיות.

המניעים העיקריים של כל טיפוס הינם המפתח להבנת תשעת הטיפוסים ומתוכם מתעצבת אסטרטגיית ההישרדות של כל אחד מהם.

להלן המניעים העיקריים של תשעת הטיפוסים ודוגמאות של סימנים גרפולוגיים לכל לחלק מהטיפוסים:

טיפוס 1- המחוקק: חותר להיות צודק, לחתור לשלמות, לשפר את עצמו ואת העולם שסביבו, להיות נאמן לאידיאלים שלו, לשמור על אינטגריטי ואיזון, להיות מעבר לכל ביקורת כך שלא יגונה או יורשע על ידי אף אדם.

הסימנים הגרופולוגיים המאפיינים את כתב היד של המחוקק:

- כתב מאקרו, מאורגן היטב, תמונת ארגון חיובית, כתב קריא וברור לעיתים מעוצב או לפחות מופקד צורנית, סימני פיסוק מוקפדים, סדירות במרכיבי כתב שונים, תנועה מתקדמת אך מבוקרת, צורות סגורות ולעיתים קרובות אף צרות, חתימה זהה לטקסט, נקודה בסיום. ברמות התפתחות נמוכות:

- תנועת כתב בלומה חסומה עד כדי קיפאון, כתב מעוצב עד כדי פרסונה, נוקשות במרכיבי הכתב השונים, התגברות הלחץ ומתח הקו, שינויי לחץ מופחתים עד כדי נעדרים או לחלופין: לחץ פרע שטפי אנכי עולה בשילוב עם לחץ פרע שטפי אופקי מתקדם המסתיים בגדם, לרוב.

טיפוס 2 - המסייע: חותר להיות אהוב, להביע את רגשותיו כלפי אחרים, להיות נחוץ ומוערך, לגרום לאחרים להגיב אליו, להבטיח קיום תמידי של הקשר שלו עם אנשים.

הסימנים הגרופולוגיים המאפיינים את כתב היד של המסייע:

- כתב קריא אך לא מעוצב, מתקדם הרבה פעמים באופן קעור ונעים, כתב פרוגרסיבי בתנועה ערה, אזור אמצעי ותחתון מודגשים, קערות רבות, קישורים קעורים, קו חם ועבה, כתב שנוטה למלאות, שטף סדיר לרוב, זווית ימנית, סימני פיסוק שאינם מוקפדים ולעיתים נעדרים, שולי פתיחה וסיום שלעיתים קרובות נעדרים, פריצות שוליים. ברמות התפתחות נמוכות:

- יכול להיווצר עומס כתוצאה מהקטנת מרווחים בין אותיות ובין מילים, בעיקר באמצעות רוחב משני קעור מתחת לבסיס השורה או זוויתי הנכנס באות או במילה הבאה, תנודות בזוויות.

טיפוס 3 - הביצועיסט: חותר לזכות בהכרה והוקרה, לחוש בעל ערך, להיות מוערך, לבלוט, לשמור על תדמיתו, לזכות בתשומת לב ולהרשים אחרים.

הסימנים הגרופולוגיים המאפיינים את כתב היד של הביצועיסט:

- חתימה לרוב שונה מהטקס – גדולה, לא תמיד קריאה, ניצבת על "במה", נפוחה ובעלת קו מהיר ודינאמי, מרווחים גדולים בין מילים (הסתרת האני האמיתי), תמונת ארגון מוקפדת למדי, אות ראשונה גדולה ושינויי גודל במהלך מילה, לחץ בינוני עד חזק, קו מוזן ומוצק,

שיפודים מעודנים בסיום קו, סימנים לבקרה וביקורת עצמית, כתב קשור ברמה בינונית – קישורים בצורות שונות – סתגלנות, זווית ישרה לעיתים שמאלית, סימנים נרקיסיסטיים ופאליים במקביל, לעיתים אות גדולה (קפיטל) בתוך המילה עצמה, הופעת אנימה בכתבים של גברים ואינמוס בכתבי נשים.

ברמות התפתחות נמוכות:

- התגברות הסימנים הפאליים והעיצוב הגראפי על חשבון אזור אמצע פגוע ומוצנע.

טיפוס 4 - הדרמטי: חותר לבטא את עצמו ואת ייחודיותו, להרגיש רגשות בעוצמה ולבטא את רגשותיו, להגן על הדימוי העצמי שלו, לטפל בצרכיו הרגשיים, למצוא את בן הזוג האידיאלי ואת האהבה הנכספת.

טיפוס 5 - המדען: חותר לאגור ידע, לרכוש מיומנויות וכישורים, לחקור את הסביבה ולהבין כיצד דברים עובדים, להגן על עצמו מפני איומים חברתיים והפרעות חיצוניות, לצמצם את צרכיו האישיים.

טיפוס 6 - הספקן: חותר להשיג ביטחון והגנה, לזכות בתמיכתם ואישורם של אחרים, להשיג וודאות ובטחונות, לבחון את גישתם של אחרים כלפיו.

טיפוס 7 - הנהנתן: חותר לשמור על החופש והאושר האישי שלו, להתנסות, לחוות ולטעום מהחיים ככל האפשר, לשמור על האופציות שלו פתוחות, ליהנות מהחיים, להיות עסוק ונלהב כל הזמן, להימלט מכאב.

טיפוס 8 - הבוס: חותר להיות אדון לגורלו ולנהל את חייו, להוכיח את הכוח שלו ולהימנע מחולשה, להיות חשוב בעולמו ולהשפיע על סביבתו, לשלוט במצב, לשמור על כבודו ועוצמתו, להיות בלתי מנוצח.

טיפוס 9 - משכין שלום: חותר לשקט ושלווה, ליצור הרמוניה בסביבתו, להימנע ממתח ועימותים, לשמר דברים כפי שהם, להימנע מכעס או מכל מה שעלול להפריע לשלוות נפשו.

עד שאיננו יודעים את ה"מניע" להתנהגותו של אדם, בעצם איננו יודעים דבר. כל דפוס התנהגות אנושי שהוא יכול לנבוע מתוך כל המניעים האפשריים. כל הטיפוסים עשויים להתנהג מתוך כל מגוון ההתנהגויות שמאפיינות בני אנוש. (שאפתנות, כעסנות, נדיבות, חוסר ביטחון, נוקשות, אסרטיביות, מופנמות וכו') לכן התרשמות מהתנהגותו של אדם עצמה אינה מספיקה.

כמובן שכל אדם יכול להזדהות עם כל אחד מתשעת המניעים: כולנו רוצים להיות צודקים כמו טיפוס 1, כולנו רוצים להיות אהובים כמו טיפוס 2, כולנו רוצים להיות מוערכים ומוערצים כמו טיפוס 3 וכן הלאה. אבל עצם זה שאנו "רוצים" את הדברים האלה אינו בהכרח מעיד שזהו המניע שמפעיל אותנו. השאלה היא באם המניע הבסיסי של טיפוס מסוים הינו הדבר ה"מרכזי" במערכת הערכים ודפוס ההתנהגות שלו.

חשוב לזכור שהסימנים הרשומים אצל שלושת הטיפוסים הראשונים הם חלקיים ואינם לוקחים בחשבון את המגוון הרחב שקיים בכל קבוצת טיפוס המושפע מאבחנות מורכבות יותר שהמודל מספק (אינסטינקטים, כנפיים, חיצים וטריו) לכן לא ניתן לאבחן את הטיפוס באופן טכני וסכמטי, מבלי ללמוד את האניאגרם לעומק. ללמידה מורחבת של כל הטיפוסים ניתן להשתתף בקורס אניאגרם לגרפולוגים המתקיים במרכז הישראלי לאניאגרם

אסנת ידגר המרכז הישראלי לאניאגרם	
עבודה 03-6042443	
נייד 054-2042443	
osnat@9types.co.il	
יהושע בן נון 72 תל אביב 62497 www.9types.co.il	

אסנת ידגר, מייסדת המרכז הישראלי לאניאגרם

www.9types.co.il

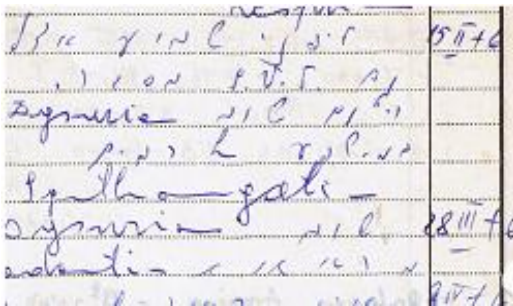

"כתב היד של הרופאים בלתי קריא!": אמת או מיתוס?

מאת: רונית פורמנץ

דומני שקריאות (legibility) כתב היד של הרופאים, או נכון יותר, אי הקריאות (illegibility) שלו היא נושא חשוב, שתמיד תמיד עולה בכל מקום בו אני מציגה עצמי גרפולוגית, נושא שמעסיק את "הקליינטים" וה"פציינטים" בכל הגילאים.

האם באמת אי אפשר לקרוא את כתב ידם של הרופאים? האם יש כאן סיפור של "מחלת מקצוע"? או שבמיתוס עסקינן?

דוגמא מס' 1 – שימו לב – יחסית לכתב, המספרים ברורים

החווייה הכי ראשונית שלי עם רפואה, היא רופא המשפחה, רופא הכפר, שהיה רופא גם שלי: ד"ר אגון גראוס. חוויה של אדם מאוד מיוחד, מורם מעם, כותב באופן בלתי ברור לחלוטין (דוגמא מס' 1), ואוחז בעט באופן ייחודי ויוצא דופן בין האצבע לאמה. בחוויה שלי, הוא היה "הרופא האולטימטיבי": המציל, המושיע, בעל הפתרונות, הכותב כך שאי אפשר יהיה לקרוא, זה שלא צריך להסביר את עצמו, המרוחק.

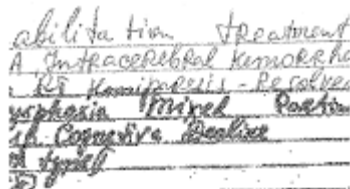
גרפולוגיה היא תורת הכתב ו/או תורת ניתוח כתב היד – מה היא עושה, מה היא יודעת? במשך מאות שנים, ואולי אף יותר, כותבים ופילוסופים מתייחסים לקשר בין כתב היד לבין אישיות הכותב. יש שאף מייחסים לאריסטו את ההתייחסות הבאה "... כמו שלכל אחד צליל דיבור שונה, כך לכל אחד כתיבה שונה". לשייקספיר מייחסים את ההצהרה "הבו לי את כתב ידה של אישה, ואדע את אופייה". במונח גרפולוגיה החל להשתמש מישון, הצרפתי במאה ה-19, JANET (1809-1947) התייחס לניתוח כתב יד כאל מדע העתיד. הוא תיאר את כתב היד כפעולה אשר משאירה תדפיס (printout). זהו סרט ההקלטה של רגישויות הכותב. ה – printout הזה הוא הקוד הפסיכולוגי של אופיו של האינדיבידואל הכותב. על ידי שימוש בטכניקות בדוקות מדעיות ותקפות, המשולבות בתיאוריות פסיכולוגיות, יכולה הגרפולוגיה לפענח את הקוד האמור ולתרגם אותו לתיאור משמעותי של הכותב. הפסיכולוגים אולפורט וורנון קראו לכתב, "כתב המוח". הכתב מבטא את אישיות הכותב. זהו אותו מושג במילים אחרות.

כתב היד משקף מצבי רוח ורגשות, כך שהוא מהווה ביטוי גרפי לתנודות במצבי רוח ובטמפרמנט. כתב היד הוא הברומטר של האישיות, וככזה, הוא מתבגר איתנו מילדות ועד זקנה. כמו שטביעת אצבעות היא ייחודית, כך גם כתב היד. משום כך, חתימה על מסמכים נחשבת מחייבת.

כתב היד הוא קודם כל אמצעי לקומוניקציה בין אנשים. ככזה עליו להיות קריא, כך שהקורא יוכל לקרוא, והכותב, צריך לזכור שהוא כותב כדי שזולתו יקרא ויבין.

ניתוח כתב יד נעשה בתהליך סיסטמטי: תחילה "מפרקים" את הכתב למרכיבים: (למשל: גודל כתב, מבנה האותיות, המרווחים בין האותיות, המילים, השורות ועוד). לכל מרכיב כזה מספר משמעותי אפשריות. קביעת המשמעות הנכונה לגבי כל סימן נמצאת "בקשר הגרפולוגי" בו הסימן מתקיים. לדוגמא – התכונות המיוחסות לכתב קטן אחיד בגודלו בכתיבה מהירה, אינן דומות למשמעות המיוחסות לכתב קטן, שגודלו משתנה והוא כתוב בכתיבה איטית. השלב הבא, והמורכב ביותר, הוא חיבור של המשמעות מהאלמנטים הגרפיים על מנת ליצור תיאור ולתת הסברים ומניעים להתנהגויות הכותב. הדבר נעשה באמצעות תיאורים אישיות שונות, בעזרת טיפולוגיות גרפולוגיות

דוגמא מס' 2 – כתב איטי

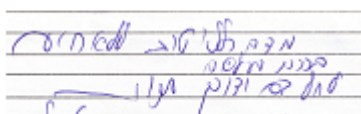
וכיוצ"ב. לעולם לא יקבע גרפולוג קביעה כלשהי לגבי הכותב, על סמך סימן גרפולוגי אחד. אחד המרכיבים בניתוח כתב יד הוא **מהירות הכתב**. כתב יד יכול להיות מהיר ביותר עד כדי אגיטציה, מהיר מאוד, מהיר, מתון, איטי, איטי מאוד ועוד יותר איטי. זהו רצף.

מהירות הכתב יכולה להשפיע על קריאות ואי קריאות של הכתב. כתב קריא (legible) הוא כתב הנקרא בשטף, ללא עצירות, וללא צורך בפענוח. הוא פשוט, רגולרי. האותיות, המילים, השורות, אינן "מתערבבות" והן במידות "הנורמאליות" (קיימות נורמות של גודל

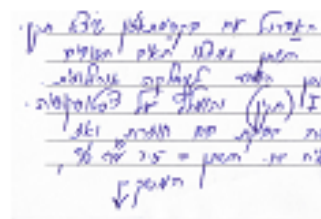

דוגמא מס' 3 – כתב מהיר

אות, רווחים בין אותיות בין מילים ובין שורות וכיוצ"ב). הפרישה של הטקס ברורה, הכתיבה פרופורציונית, השוליים והארגון נשמרים.

דוגמא מס' 5 – כתב די קריא ודי מהיר

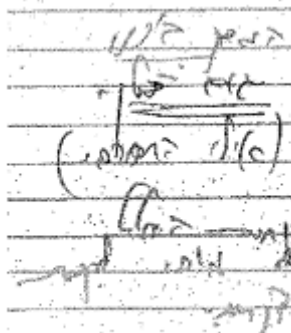
דוגמא מס' 4 – כתב קריא, מהירות מתונה עד איטית

כתב בלתי קריא, הוא כתב שמצריך פענוח והתעכבות על אותיות, על מנת להבין מילה, משפט, קטע, טקסט מלא. אי קריאות (illegibility) – יכולה להיות תוצאה של מהירות רבה מאד (כתיבה מואצת), צורות ייחודיות (כתיבה דפורמטיבית), העדר מספר אותיות מהמילה (כתב "לא גמור"), חוסר סדר בפרישת הכתיבה (כתיבה "מבולגנת"), וחוסר ארגון (כתיבה בלתי מאורגנת), רווחים מאוד גדולים, צפיפות ודחיסות ופלישה לשורה העליונה ו/או התחתונה, כתב חלש עד כדי כך שאי אפשר לראות ולקרוא, כתב מאוד מפושט עד כדי מקופח.

פרשנות גרפולוגית על קצה המזלג:

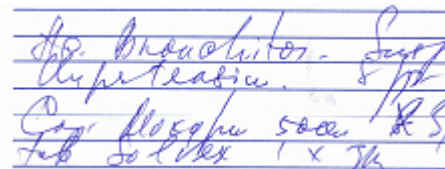
כתב קריא – בהקשר הרלוונטי, יכולת הפרדה בין עיקר וטפל, בין שלי ושלך, בין נכון ללא נכון, חשיבה מפותחת ובהירה, ההגיון והשכל הישר שולטים בדמיון, אינטליגנציה טובה, יושר לויאליות, הרמוניה עם הסביבה. קונוונציונליות, משמעת צייתנות לחוקים ולנהלים.

דוגמא מס' 6 – כתב מהיר מאוד ובלתי קריא

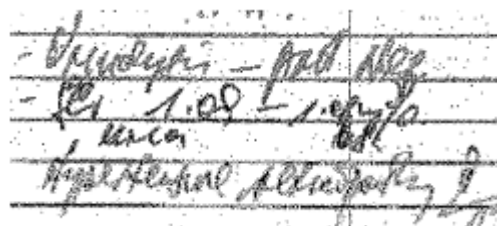
כתב לא קריא – בהקשר הרלוונטי, הכותב באופן בלתי קריא נוטה לא דיוקים, למיסתוריות, לסודיות, להעמדת פנים. יש בו צורך להיות "שונה", להימנע מלקיחת אחריות, נוטה לא יציבות. מוסריות רדומה, אם בכלל. אם חוסר הקריאות היא בעקבות over מהירות, הכותב הוא חסר סדר, לא יכול לבצע משימות מדויקות. רשלנות, אדישות, חוסר מחשבה, חוסר ראייה קדימה. מתח, קושי להיות רגוע, קושי להירגע. כאשר האזור המרכזי של הכתב אינו קיים מרוב מהירות, ייתכן שיש נטייה לדיכאון. בכל מקרה, יש כאן בעיות אישיות לא פתורות. וגם

יצירתיות, מקוריות וחשיבה מופשטת.

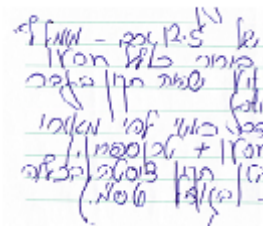

דוגמא מס' 7 – מהיר מאוד כביכול קריא אבל מעודף "קישוטים" בלתי קריא.

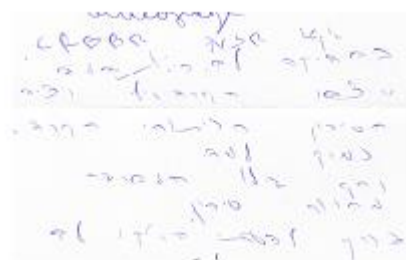
כתב מופשט ביותר – בהקשר הרלוונטי, הכותב בכתב over simplifies, אין לו עניין בצורה. נוחות של אנשים או קישוטים של החיים לא מדברים אליו. הוא תופש את החיים בעיניים אובייקטיביות, מונע על ידי אינטרסים אינטלקטואליים בלבד. לא מעניינים אותו צורכי הזולת, הוא כמעט שלא שם לב לקיומו. רציונאליות ואינטלקט הם מה שמכיל עולמו הרגשי.

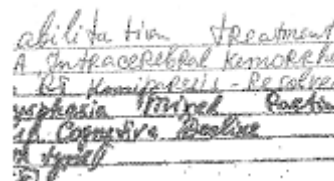
דוגמא מס' 9 – בלתי קריא מעודף קישוטים

דוגמא מס' 8 – כתב שכל אות בו ברורה אבל פלישות לשורה התחתונה מקשות על הקריאה

דוגמא מס' 11 – כתב ספק איטי ספק מתון, מקופח, חלש עד כדי אי קריאות

דוגמא מס' 10 – כתב איטי, דחוס, קשה לקריאה בגלל דחיסות ובגלל "קישוטים"

כתבי היד של קרל יונג ושל זיגמונד פרויד. שני פסיכיאטרים, תלמיד ורבו – האם ההבדלים הניכרים בכתב ידם, שמבטאים גם הבדלים אישיותיים, מסבירים את הקרע שחל ביניהם?

דוגמא מס' 13 – כתב היד של קרל יונג

דוגמא מס' 12 – כתב היד של זיגמונד פרויד

האם כתב היד של הרופאים הוא קריא??

בדוגמאות המוצגות, ובדוגמאות רבות אחרות, אין ספק כי רבות יותר הדוגמאות של כתב לא קריא. המחקרים שנעשו עד כה, בשיטות שונות, מביאים תוצאות סותרות. מעניין לציין שגם במחקרים שמצאו שאכן כתב היד של הרופאים פחות קריא, הספרות כן קריאות. כמו בדוגמא מס' 1 – התאריכים הרבה יותר ברורים מכתב, וכמו בדוגמא מס' 12 שנראה להלן, כתב היד והספרות הן של אותו כותב – הספרות הרבה יותר קריאות (2-12):

דוגמא מס' 12-3

19.0	4.9	28.9
19.6	4.2	27.0

דוגמא מס' 12-2

דוגמא מס' 12-1

במחקר של Berwick (1996), נמצא כי כתב היד של קבוצת הרופאים לא היה פחות קריא מזה של קבוצת הלא רופאים. אי הקריאות שהוא מצע התקשרה עם היות מנהל ממין זכר, ולא דווקא קשורה לקבוצת המקצוע – רופאים. לעומת זאת Lyons (1998) מצא שהיה הבדל משמעותי בין הקבוצות: לרופאים היה ציון גבוה יותר באי קריאות. אצל F.Javier Rodriguez-Vera (2002), נמצא ש – 15% מכתבי יד של רופאים היו לחלוטין בלתי ניתנים לפיענוח ולקריאה, במיוחד כתבי היד של הרופאים המנתחים, ואילו Lowe, גרפולוגית, טוענת שרופאים רבים מנסים לכתוב ברור, וכמו שאר האנשים כתיבתו של הרופא משקפת את סגנונו האישי ואת הטמפרמנט שלו. ייתכן שיש הרבה רופאים שסגנונם האישי והטמפרמנט שלהם הוא כזה שהם כותבים לא קריא. ייתכן, בהקשר הרלוונטי כתיבה מהירה פירושה ביטחון עצמי, יעילות, ענייניות, צורך בפתרונות מהירים, מעבר מהיר

ויעיל מתיאוריה לפרקטיקה, הבנה מהירה וקוצר רוח כאשר יש צורך להיות מותאם למישהו איטי יותר. יש כתיבה מהירה ויש אף כתיבה מהירה עד כדי קריאות לא קיימת. כלומר, המהירות משתלטת על היעילות ועל הקריאות. קריאות היא פקטור חשוב בשיפוט כתב מהיר. כיוון שהכותב מטרותו קומוניקציה, ברור שהכתב צריך להיות קריא מספיק כדי שהקורא יבין אותו. כאשר הכתיבה מהירה עד כדי כך שהיא בלתי קריאה, המילים מאבדות את משמעותן והמטרה העיקרית של הכתיבה – הקומוניקציה – כושלת. על רופאים עסוקים נאמר, שכתב ידם אינו קריא, עקב המהירות בה הם כותבים. כאשר מי שצריך לבצע את הוראותיהם הכתובות לא יכול לקרוא היטב, חיי הפציינטים בסכנה. זה המקום בו האטה ותשומת לב יכולים להועיל ולא לעכב.

אבל האם מדובר רק בחוסר תקשורת בין הרופא לחולה?

ישנם נתונים סטטיסטיים המצביעים על כך שאלפי מקרים של מוות נגרמים עקב אי יכולת לקרוא נכון את מרשמי הרופאים. במחקרים הודגם כי כ – 25% מטעויות המרשמים הם בגלל אי קריאות כתב הרופאים הרשמים!

מקרה מפורסם בהקשר זה הוא הסיפור הבא: בשנת 1995 אדם בשם Ramon Vasquez קיבל Plendil במקום Isordil, כיוון שהרוקח לא הבין את כתב היד של הרופא שרשם את המרשם. הוא נפטר. אחרי מאבק שנמשך כמה שנים, בית המשפט בטקסס חייב את הרופא, את בית המרקחת ואת הרוקח, לשלם לאלמנתו של Ramon סך של \$450,000.

(אימרה מפורסמת טוענת כי רופאים הולכים לבית הספר לרפואה כדי ללמוד איך לכתוב באופן בלתי ניתן לקריאה, ורוקחים הולכים לבית הספר לרוקחות על מנת ללמוד איך לקרוא מה שרופאים כותבים....)

אם כן, מדוע רבים כל כך הרופאים שכתב ידם אינו קריא?

ההשערות שלי טובות כמו של כל אחד אחר, הנה מספר הצעות:

- (-) אינטליגנציה גבוהה ו – simplicity שמאפיינת מהירות שלעיתים גוברת יתר על המידה.
- (-) חוסר צורך / רצון להיות ברור.
- (-) צורך להספיק לכתוב הרבה בלחץ זמן.
- (-) עיכוב כתב היד האישי יש בו אלמנטים של חיקוי. צעירים מאמצים כתב יד של מוערצים. האם ייתכן שהרופאים הצעירים מחקים את כתב היד של הוותיקים שמלמדים אותם, וכך מונצחת "מחלת המקצוע".
- (-) סוג של הגנה? התנשאות?
- (-) "צריך שניים לטנגו" – אולי הקוראים מעדיפים שהטקס יהיה לא קריא? קריאות היא שילוב בין כותב לקורא.
- (-) גם המידע הממוחשב שאנו מקבלים היום מהרופא אינו נהיר לנו – הטרימינולוגיה נשגבת מבינתנו. עדיין הצורך להיות מורם ונישא ולא לתת דין וחשבון???

(-) בעבר הלא מאוד רחוק, כל מה שרשמו רופאים היה חסוי מפני הפציינט. כתיבה לא קריאה או מקודדת עוזרת לחיסיון ולשמירת המידה. סוג של קידוד המובן רק לאנשי הגילדה המקצועית.

(-) רופאים יכולים לקרוא את כתב ידם? את של הקולגות? לא ברור....

הצד האופטימי הוא שלרוב הם כותבים קריא את הספרות והמספרים. משמע, שהדברים ניתנים לשינוי, על ידי ייחוס משמעות ומודעות לנושא (תיקי הפציינטים הם לא לקריאה עצמית, אלא לקומוניקציה עם הפציינטים ועם קולגות ושאר אנשי הצוות) ולחשיבותו (כתב לא קריא מהווה מקור לטעויות, שיכולות להיות הרות גודל ושוללות חיים).

יש דרכים לשפר כתב יד שאינו קריא, וזה עובד. קיימים מס' עקרונות מפתח:

ראשית, יש לזכור שלכתיבה הניתנת לקריאה חשיבות עליונה. **שנית**, להאט את קצב הכתיבה, **שלישית**, לשים לב לכך, שהאזור המרכזי שלה אות (זה שבתוך השורה), חייב לגעת בשורה. האזור האמצעי, הוא ברוב המקרים "עמוד השדרה" של האות. כך תהא כל אות מוגדרת וניתנת לקריאה. ההאטה ותשומת הלב חשובים במיוחד, כיוון שהם רלוונטיים גם כאשר מקלידים במחשב. כאשר לבעיית המרשמים, הרי שקיימות דרכים להתמודד עם בעיה זו: מיחשוב התקשורת בין רופאים לשאר הצוות הרפואי (אחיות, רוקחות ועוד), מרשמים אלקטרוניים (ePrescription), וכן- שיעורים לכתיבה קריאה....

לסיכום, אמת שכתב הרופאים בלתי ניתן לקריאה? אמת, נראה כי אחוזים ניכרים של הרופאים אכן כותבים בכתב לא ברור. מבחינה סטטיסטית, מדובר באחוז לא גבוה בהרבה מאשר באוכלוסיות מנהלים אחרות, אבל המשמעות של אי קריאות כתב די של הרופאים, חשובה הרבה יותר מאשר במקומות אחרים. ראינו שפענוח לא נכון אפילו של אות או שתיים יכול לגרום פשוטו כמשמעו, למוות. **מיתוס?** בחלקו, ואפילו, עד כדי פולקלור, לעיתים, אך, אין להכחיש שיש פה מצב שיכול להדאיג והוא מצריך התייחסות. בכל מה שקשור לבריאותנו, אנחנו הקליינטים, שנמצאים במצב דחק, יכולים לחזור לשלב החשיבה המיתית, חשיבה המייחסת תכונות כל יכולות לדמויות סמכותיות, ובוודאי לרופאים.

052-3749666

רֹנִית פֹּמֶרֶנֶץ
ייעוץ והכוונה

אבחון ייעוץ והכוונה בכלים גרפולוגיים

סגנית נשיאת AAHA

AMERICAN ASSOCIATION HANDWRITING ANALYSIS

